

Karpiński, Rafał

"Flugschriften der frühen Reformationsbewegung (1518-1524)", t. 1-2, Adolf Laube (Leitung), Annerose Schneider unter Mitwirkung von Sigrid Looss, Erläuterungen zur Druckgeschichte von Helmut Claus, Berlin 1983 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 75/2, 365

1984

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

święconym powstaniu herbów polskich i ich znaczeniu w kulturze szlacheckiej XVI wieku oraz w różnych uwagach autora o herbach (*passim*). Mówiąc o genezie stemmatów autor pominął średniowieczną zachodnią poezję heraldyczną: wierszowane role i opowieści herbowe (*dit des blasons, contes des héralts, Wappendichtung*), także najstarszy polski panegiryk herbowy *Recomendatio Lelivae* z XV w., sławiący dom Tarnowskich i jego herb Leliwę („Miesięcznik Heraldyczny” t. III, 1910, nr 6—7, s. 98). Do bibliografii dorzucamy interesującą pracę N. A. Nilssona, „Russian Heraldic Virši from the 17th Century. A Manuscript in the Diocesan and County Library at Västeras” (Stockholm 1964), gdzie również uwagi o stemmatach polskich XVI wieku.

S. K. K.

Flugschriften der frühen Reformationsbewegung (1518—1524), t. I—II, Adolf Laube (Leitung), Annerose Schneider unter Mitwirkung von Sigrid Looss, Erläuterungen zur Druckgeschichte von Helmut Claus, Hrsg. von der Akademie der Wissenschaften der DDR, Zentralinstitut für Geschichte, Zentralinstitut für Literaturgeschichte, Akademie-Verlag, Berlin 1983, s. VIII. XVIII*, 1367.

Wydawnictwem tym Akademia Nauk NRD uczciła pięćsetną rocznicę urodzin Marcina Lutra (ur. 10 listopada 1483 r.). Publikacja nawiązuje i uzupełnia wydane wcześniej „Pisma ulotne z czasów wojny chłopskiej” (II wyd. 1978 r.). Oba tomy paginowane są łącznie. W t. I znajdują się pisma na temat krytyki kościoła, a także dotyczące nauki i osoby Lutra. W t. II drukuje się materiały n.t. stosunku władzy świeckiej do reformacji, jej problemów społecznych i ekonomicznych, a także rozwoju. W sumie zgromadzono 80 druków ulotnych ugrupowanych w pięciu częściach. Są to w t. I, cz. I „Krytyka kościoła” i „Reformacja kościoła” (29 tekstów); cz. II „Marcin Luter w opinii mu współczesnych” (11 druków); w t. II cz. III „Odpowiedzialność władz świeckich i reforma porządku społecznego”, cz. IV „Stanowisko wobec problemów społecznych i ekonomicznych”, cz. V informuje o rozwoju wydarzeń reformacyjnych.

Każda z części poprzedzona jest „Wprowadzeniem”. Poszczególne teksty opatrzone komentarzami, informującymi o podstawie wydania, genezie druku, oficynie wydawniczej, odnotowują one wydania i literaturę przedmiotu, a także objaśniają tekst.

Jest to reprezentatywny wybór niemieckich, ulotnych druków reformacyjnych, publikowanych w latach 1518—1524.

Pisma tu publikowane drukuje się w zasadzie na podstawie pierwodruków, w oryginalnej, ujednoczonej jednak ortografii; interpunkcję zmieniono tylko w celu uczynienia tekstu bardziej zrozumiałym. Każdy z tomów zawiera indeksy: osobowy, imion własnych i cytatów biblijnych, co znacznie ułatwia korzystanie z książki. Opracowanie redakcyjne edycji, jasne, przejrzyste mogłoby być wzorem dla wielu naszych wydawnictw.

Za wybór tekstów i redakcję ogólną, a także za komentarze do cz. IV odpowiedzialny jest A. Laube, cz. I i II opracowała A. Schneider, cz. III i V S. Looss.

Znalazły się w tym wydawnictwie zarówno druki podstawowe dla reformacji, jak i mniej znane. Historycy Kościołów otrzymali edycję źródłową bardzo użyteczną.

R. K.